

# Kopieringsavtale for Den norske kirke

## Sentralavtale

om kopiering og bruk av opphavsrettslig beskyttet materiale i Den norske kirke

mellom

## Hovedorganisasjonen KA

på den ene siden

og

## Kopinor

på vegne av

medlemmene i Den norske Forfatterforening, Den norske Forleggerforening, Dramatikerforbundet, Fagpressen, Forbundet Frie Fotografer, Forfatterforbundet, Grafill - Norsk organisasjon for visuell kommunikasjon, Mediebedriftenes Landsforening, Musikkforleggerne, NOPA -Norsk forening for komponister og tekstforfattere, Norges Fotografforbund, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, Norsk Journalistlag, Norsk Komponistforening, Norsk kritikerlag, Norsk Oversetterforening, Norsk Redaktørforening, Norsk Revyforfatterforening, Norsk Tidsskriftforening, Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere, Norske Billedkunstnere, Norske Kunsthåndverkere, Ny Musikk's Komponistgruppe, samt utenlandske rettighetshaverorganisasjoner

på den andre siden.

*Digitalt signert 14.12.2023*

## Innledning

Avtalen gjelder for Den norske kirkes fellesråd/menighetsråd med fellesrådsfunksjoner (heretter kalt fellesrådet) som har gitt Hovedorganisasjonen KA (heretter kalt KA) skriftlig fullmakt til på deres vegne å inngå slik avtale. På de vilkår som fremgår av denne avtalen gis det tillatelse til kopiering og bruk av beskyttet, utgitt materiale fra norske og utenlandske publikasjoner hvis rettighetshavere Kopinor representerer.

I medhold av åndsverkloven §§ 46, 47 og 63 gis det også tillatelse til kopiering og bruk av materiale skapt og utgitt av rettighetshavere som Kopinor ikke representerer (avtalelisens).

Det er en forutsetning for tillatelsen at kopiering ikke erstatter, men er et supplement til, kjøp av utgitt materiale, for ikke å skade rettighetshavernes legitime interesser og normal utnyttelse av verk. Kopiering skal således bare skje når det ikke er rimelig eller naturlig å anskaffe materialet fra notehandel, musikkforlag, bokhandel, billedarkiv mv. eller direkte fra rettighetshaverne.

## Avtalens område

### § 1

Avtalen gjelder kopiering av beskyttet, utgitt materiale som skjer som ledd i den kirkelige virksomheten i soknene i Den norske kirke. Dette omfatter virksomhet som skjer i regi av menighetsråd og kirkelig fellesråd, og gudstjenester og kirkelige handlinger mv. som inngår i prestedtjenesten. Virksomhet som skjer i regi av stiftelser, foreninger eller andre organisasjoner med eget organisasjonsnummer, er ikke omfattet av avtalen.

Videre gjelder avtalen kopiering og bruk av beskyttet, utgitt materiale i forbindelse med at soknene strømmer gudstjenester og kirkelige handlinger på internett.

Avtalen vedrører ikke kopiering som er hjemlet i lov og kopiering som skjer etter avtale direkte med opphaver og utgiver eller representant for disse. Eventuelle lisensavtaler og kjøpsbetingelser fellesrådet er bundet av, går foran denne avtalen. Slikt lisensinnhold kan likevel kopieres og brukes i medhold av denne avtalen dersom ikke annet eksplisitt fremgår av lisensavtalen eller kjøpsbetingelsene.

Avtalen omfatter ikke kopiering og bruk av:

- audio- og audiovisuelle verk (lyd og levende bilder)
- datamaskinprogrammer
- dataspill, interaktive læringsverktøy o.l.
- originaleksemplar av billedkunst og fotografi o.l.

Avtalen omfatter ikke digital kopiering av dagspresse, men fotokopiering, utskrift og kopiering for bruk med videoprojektor o.l. er tillatt.

## Navngivelse av opphaver, endring m.m.

### § 2

Opphaveren skal navngis og verkets tittel og kilde angis slik som god skikk tilsier, jf. åndsverkloven § 5, § 23 fjerde ledd og § 25.

Beskyttet materiale kan ikke i medhold av denne avtalen endres, bearbeides eller oversettes e.l. og kan ikke benyttes på en krenkende måte (jf. åndsverkloven § 5).

## Definisjoner

### § 3

Med **BESKYTTET** materiale menes i denne avtalen litterære og kunstneriske verk, jf. åndsverkloven § 2, fotografiske bilder, jf. åndsverkloven § 23, og arbeider som er beskyttet etter åndsverkloven § 24 (databaser). Avtalen omfatter derved kopiering fra utgitt materiale i form av tekster av alle slag, tegninger og grafiske fremstillinger av kunstnerisk, vitenskapelig eller teknisk art; kart; avbildninger av maleri, skulptur og annen billedkunst, bygningskunst og gjenstander av kunsthåndverk og kunstindustri, både av forbildet og selve verket; noter/besifring med og uten tekst; fotografiske verk og bilder, samt formular, tabeller, kataloger og lignende arbeider som er vernet etter åndsverkloven § 24.

Vedtak og andre uttalelser som gjelder offentlig myndighetsutøvelse slik som lover, rettsavgjørelser, administrative forskrifter og NOUer o.l. er uten vern etter åndsverkloven, jf. åndsverkloven § 14.

Med **UTGITT** materiale menes i denne avtalen eksemplarer av beskyttet materiale som med henholdsvis opphaverens, fotografens eller databasefrembringerens samtykke i et rimelig antall er brakt i handelen eller på annen måte spredt blant allmennheten, herunder tilgjengeliggjort på internett, jf. åndsverkloven § 10 annet ledd, samt offentliggjorte noter og dramatiske verk i skriftlig form eller inntatt i distribusjonsarkiv, og kopi, avskrift eller utskrift av slike eksemplarer.

Med **KOPIERING OG BRUK** menes i denne avtalen eksemplarframstilling til og fra papir og digitalt format, herunder fotokopiering, skanning, avfotografering, lagring og utskrift, samt avtegning og avskrift, og tilgjengeliggjøring av fremstilte eksemplarer i form av utdeling av papirkopier og digital deling og formidling innenfor avtalens rammer.

Med **KOPI** menes i denne avtalen ethvert eksemplar som er fremstilt ved kopiering.

Med **STRØMMING** menes i denne avtalen overføring til allmennheten på internett via soknenes foretrukne digitale plattformer, som direktestrømming og i form av avspilling av opptak av strømmingen.

Med **KOPISIDE** menes en kopi i A4-format eller mindre, mens kopier i A3-format regnes som to kopisider, osv. Hvis det går inn flere boksider, tidsskriftsider eller presseklipp på én A4-side, regnes hver kopierte bokside, hver tidsskriftside hhv. hvert klipp som én kopiside. Hvis en bokside, tidsskriftside eller et presseklipp med originalformat A4 eller mindre er forstørret, for eksempel av hensyn til personer med lesevansker, regnes fortsatt hver kopierte bokside, hver tidsskriftside hhv. hvert klipp som én kopiside. For digitalt materiale er en kopiside normalt lik en A4-side i standard utskriftsformat.

Med **ENKELTNOTE** menes en publikasjon av et enkeltstående musikkverk med eller uten tekst.

Med **NOTESAMLING** menes samling av musikkverk med eller uten tekst, men ikke salme- og sangbok.

Med **ARBEIDSKOPI** menes en personlig kopi av enkeltnote/notesamling for den enkelte utøver, for notater og aktiv bruk.

## Hvem kan kopiere?

### § 4

Med de begrensninger som følger av denne avtalen, kan kopiering utføres av fellesrådets ansatte, prester og andre innen soknets virksomhet som har rettssubjektet Den norske kirke som arbeidsgiver, medlemmer av fellesrådets/soknets utvalg, styrer og råd, eller andre med særlig tilknytning til virksomheten.

## Hvordan kan kopier benyttes?

### § 5

Kopier som fremstilles i medhold av denne avtalen kan lagres og gjøres tilgjengelig i soknets eget interne, lukkede nettverk (intranett, arkiv m.m.), ved projisering på skjerm/lerret, elektronisk tavle m.m., ved e-post o.l.

Videre kan kopier som er fremstilt etter denne avtalen gjøres tilgjengelig på internett i forbindelse med at gudstjenester og kirkelige handlinger strømmes. Berørte rettighetshavere har rett til å unnta sine verk fra slik strømming, og soknene kan i så fall ikke benytte disse verkene i medhold av denne avtalen. Kopinor vil publisere og fortløpende oppdatere liste over unntatte verk på Kopinors nettsider.

## § 6

Det kan tas nødvendige kopier til utlevering til utenforstående (kontraktspart o.l.) når dette skjer som ledd i saksbehandling, samt til andre nære, enkeltstående forbindelser.

## § 7

Kopier tatt i medhold av denne avtalen kan ikke brukes i profilering eller i markedsføring, verken som enkelteksemplarer eller ved salg eller distribusjon i samband med reklameopplegg.

## § 8

Avtalen gir ikke rett til kopiering som har preg av å være en forlagsmessig fremstilling.

Fremstilling av sanghefter eller samleverk av varig karakter eller bruk av kopier i publikasjoner, i trykt eller digital form, som fremstår som selvstendige produkter med eget navn, egen redaktør, osv., vil alltid være forlagsmessig, samt bruk av verk som ledd i intern profilering.

Fremstilling av eksemplarer for publisering i trykt eller digital form (herunder å legge ut materiale på internett) regnes som forlagsmessig og er ikke tillatt, med unntak av tilgjengeliggjøring av kopier som ledd i at gudstjenester og kirkelige handlinger strømmes i medhold av § 5.

Systematisk oppbygging og indeksering av verk av samme type og i et større antall (verksdatabase) regnes som forlagsmessig fremstilling. Det enkelte kor, orkester og lignende ensemble kan likevel kopiere og lagre egne originalnoter i eget notearkiv eller verksdatabase. Ved overdragelse av originalnoter må alle kopier av disse notene fjernes fra ensembles eget arkiv eller verksdatabase.

## § 9

Det er i medhold av denne avtalen ikke tillatt å kopiere til bruk for organisert kor-, ensemble- og orkestervirksomhet o.l. som ikke er en del av soknets virksomhet. Organisert virksomhet av denne art er henvist til å inngå avtale med Kopinor eller med rettighetshaverne direkte.

## Kopieringens omfang

### § 10

Kopieringens omfang er i hvert enkelt tilfelle begrenset til 15 prosent fra en enkelt bok eller lignende publikasjon (herunder salme- og sangbok med eller uten noter). Det kan likevel fra én og samme publikasjon tas kopi av et helt kapittel eller lignende avsnitt, en hel novelle eller hel scene av et skuespill. (Vedr. noter, se § 11.)

## § 11

Fra enkeltnoter og fra notesamlinger er kopieringen begrenset til 15 prosent, men maksimum 10 sider av hver enkelt publikasjon. Se for øvrig § 9.

Til bruk av kantor/organist, solist o.l. og for kor, orkestre og lignende ensembler kan det likevel, såfremt kopieringen ikke skjer til erstatning for utgitt materiale som er alminnelig tilgjengelig for kjøp og/eller leie og som det ellers ville være naturlig å anskaffe, kopieres arbeidskopier og enkelte eksemplarer for fremføring i forbindelse med gudstjenester og kirkelige handlinger.

Det forutsettes at kor, orkestre og lignende ensembler fremstiller arbeidskopier fra ensembles egne originalnoter, og at ensemblet har kjøpt hele originale notesett for instrumentalensembler eller originalnoter til samtlige utøvere i ensemblet.

Det kan kopieres arbeidskopier av leiemateriale såfremt ikke annet fremgår av leieavtalen. Arbeidskopier av leiemateriale må destrueres når leiematerialet returneres.

Det kan også fremstilles en arbeidskopi av partitur til dirigent for intern bruk i ensembles virksomhet. Arbeidskopier av partitur kan også utleveres dommere i forbindelse med konkurranser i Norge, og disse notene skal destrueres når konkurransen er avsluttet.

Dersom originalnoter ikke lenger er tilgjengelig i handelen, kan det likevel fremstilles kopier til ensembles medlemmer i medhold av denne avtalen. Det forutsettes at ensemblet har forsikret seg om at notene ikke kan kjøpes.

## § 12

Fra periodisk publikasjon som aviser, ukeblad, kulturelle og faglige tidsskrifter kan det kopieres uten de begrensninger som er nevnt i § 10. Fra vitenskapelige tidsskrifter, dvs. tidsskrift som omhandler forskning og forskningsresultater, er kopieringsens omfang begrenset til to artikler fra et enkelt nummer til en enkelt person.

Fra brosjyrer og andre publikasjoner bestemt for gratis distribusjon, kan det kopieres uten omfangsbegrensninger.

## § 13

Fra materiale som lovlig er lagt ut på åpne internettsider, kan det kopieres uten omfangsbegrensninger. Fellesrådet har ansvar for å påse at det ikke kopieres fra eksemplarer som er ulovlig lagt ut på internett.

## § 14

Kopinor plikter etter beste evne å medvirke til at det gis tillatelse fra opphaver og utgiver til kopiering o.l. ut over det som er tillatt etter denne avtalen.

## Informasjonsplikt

### § 15

Fellesrådet forplikter seg til å sørge for at ansatte og andre som har rett til å kopiere eller bruke kopier etter denne avtalen, er orientert om bestemmelsene i avtalen.

### § 16

KA og Kopinor forplikter seg til å stille informasjonsmaterieell til rådighet for fellesrådene. KA og Kopinor er gjensidig forpliktet til før utsendelse å forelegge generell informasjon om avtalen for den annen part til uttalelse.

### § 17

Når det varsles på forhånd, kan Kopinor besøke soknene for å få informasjon om kopieringsrutinene og derigjennom innsyn i hvordan bestemmelsene i denne avtalen praktiseres.

### § 18

Fellesråd som har gitt KA fullmakt til å inngå denne avtalen, skal oppnevne en administrativt ansvarlig for kopieringsavtalen.

## Statistisk undersøkelse

### § 19

Hver av partene kan i løpet av avtaleperioden kreve at det gjennomføres en felles statistisk undersøkelse i et representativt utvalg av sokn som er tilsluttet denne avtalen, for å beregne omfanget av kopiering og bruk av opphavsrettslig beskyttet materiale, som grunnlag for forhandling om fastsetting av vederlag.

### § 20

Felles undersøkelser skal foretas ved hjelp av et uavhengig statistisk byrå på oppdrag av KA og Kopinor. Disse skal i fellesskap fastsette en kostnadsramme, innhente og akseptere tilbud, godkjenne undersøkelsens resultat og avtale dens anvendelse.

Utgiftene til felles undersøkelser dekkes med 50 prosent av KA og 50 prosent av Kopinor.

Kopinor har i tillegg rett til å gjennomføre egne undersøkelser som grunnlag for fordeling av vederlag til rettighetshavere i inn- og utland.

Alle undersøkelser skal tilfredsstillende statistikkfaglige kriterier og gjennomføres med minst mulig belastning for soknene.

## § 21

Dersom soknet blir trukket ut for deltakelse i en undersøkelse, plikter fellesrådet å medvirke til gjennomføringen ved bl.a. å pålegge ansatte og andre som berøres av undersøkelsen lojalt å følge anvisningene fra det statistiske byrået.

Utgifter forbundet med arbeidstid som medgår for ansatte, tillitsvalgte og andre som berøres av en undersøkelse og kostnader vedrørende eventuelle ekstrakopier som tas i samme forbindelse, bæres av fellesrådet.

## § 22

KA og Kopinor plikter å påse at personopplysninger behandles i henhold til personopplysningsloven, og at innsamlede data om kopiering kun brukes til statistiske formål.

## Vederlag

### § 23

For kopiering og bruk etter denne avtalen er det avtalt et årlig beløp per gudstjenestedeltaker på 2,207 kr (i 2023). Samlet årlig vederlag etter sentralavtalen beregnes iht. totalt antall gudstjenestedeltakere året før, innrapportert til Statistisk sentralbyrå (KOSTRA) per 15. juni.

### § 24

Beløpet per gudstjenestedeltaker justeres av Kopinor årlig per 31.12., første gang med virkning for 2024, i henhold til endringer i Statistisk sentralbyrås konsumprisindeks eller annen konsumprisindeks som måtte erstatte denne. Justeringen foretas på grunnlag av endring i konsumprisindeksen fra 15.10. f.å. til 15.10. inneværende år og tilsvarende for de kommende år. Beløpet avrundes etter justeringen til nærmeste tiendedels øre.

Beløpet per gudstjenestedeltaker kan etter krav fra hver av partene, etter nærmere avtale, justeres i løpet av avtaleperioden som følge av endring i omfanget av strømmede gudstjenester.

### § 25

Vederlag forfaller til betaling tidligst 1.9. hvert år. Kopinor fakturerer det enkelte fellesråd for dets andel av samlet vederlag etter nærmere anvisning fra KA, med 30 dagers betalingsfrist.

## Mislighold og erstatning

### § 26

Ved mislighold av avtalen gjelder en frist for retting på 30 dager fra skriftlig varsel er mottatt.

### § 27

Dersom en part vesentlig misligholder avtalen og forholdet ikke rettes etter § 26, kan den annen part heve avtalen med umiddelbar virkning. Heving skal erklæres skriftlig med angivelse av hevingsgrunn. Erstatning for mislighold kan kreves uavhengig av om avtalen heves.

### § 28

Rettighetshaverne har ved denne avtalen ikke fraskrevet seg adgangen til selv å kreve erstatning og reise søksmål mot lisenstakeren i anledning av kopiering som ikke er tillatt ved denne avtalen. Har lisenstaker innfridd Kopinors krav, plikter Kopinor å innfri rettighetshavernes krav for samme utnyttelse.

## Andre bestemmelser

### § 29

Fellesrådet og Kopinor har et likeverdig ansvar for eventuelle økonomiske krav om erstatning som fellesrådet måtte motta fra rettighetshavere som Kopinor ikke representerer, for så vidt kravet gjelder strømming i medhold av denne avtalen utenfor Norge.

Kopinor er for øvrig forpliktet til å dekke eventuelle krav om vederlag eller erstatning som fellesrådet måtte motta fra norske og utenlandske rettighetshavere for så vidt kravene gjelder kopiering som er betalt for og utført i overensstemmelse med denne avtalens bestemmelser, jf. for øvrig åndsverkloven § 64. Fellesrådet er ikke forpliktet til å dekke slike krav, og Kopinor skal holde fellesrådet skadesløs for krav om kostnader som denne måtte bli påført i forbindelse med et slikt krav.

Dersom krav mottas, skal fellesrådet avvise kravet og henvise til Kopinor. Krav skal ikke innfris uten etter samråd med Kopinor. Ved tvist om kravet har Kopinor rett til å intervenere.

### § 30

KA, fellesråd som er omfattet av denne avtalen og Kopinor har rett til å offentliggjøre denne avtalen.

## § 31

Dersom det i avtaleperioden vedtas nye fravikelige lovbestemmelser som vedrører reglene for kopiering av beskyttet materiale, skal disse gjelde så langt de er forenlig med denne avtalen.

## § 32

KA søker å innhente fullmakter fra samtlige fellesråd og orienterer Kopinor fortløpende om hvilke av disse som har gitt KA fullmakt.

## Tvisteløsning

### § 33

Tvist mellom avtalepartene om avtalens forståelse eller krav som springer ut av avtalen, skal først søkes løst ved forhandlinger.

Dersom det ikke oppnås enighet gjennom forhandlingene, kan hver av partene inngi søksmål ved norsk domstol.

Partene kan hver for seg kreve mekling etter åndsverkloven § 65.

## Avtalens varighet/opphør

### § 34

KA kan si opp avtalen for et enkelt fellesråd som opphører med kopiering av beskyttet materiale som ikke er hjemlet i lov eller avtale, for kommende år innen 1.10. hvert år.

### § 35

Avtalen gjelder for perioden 1.1.2023-31.12.2026. Hvis ikke avtalen sies opp av KA eller Kopinor innen tre måneder før avtaleperiodens utløp, forlenges avtalen for to nye år av gangen, med samme oppsigelsesfrist.

Ved heving eller oppsigelse av denne avtalen er soknene forpliktet til å opphøre med all kopiering av opphavsrettslig beskyttet materiale som ikke er tillatt i medhold av lov eller særskilt avtale med rettighetshavere, fra oppsigelsesfristens utløp eller hevingstidspunktet.

Kopier som er tatt i medhold av avtalen kan etter avtalens opphør kun bevares for arkivering og eventuelt videre saksbehandling, og ikke aktivt gjenbrukes.

Fellesrådet kan likevel fortsette å kopiere etter vilkårene i denne avtalen så lenge forhandlinger om ny kopieringsavtale pågår. Dette gjelder tilsvarende under eventuell mekling.

Hvis ny avtale kommer i stand, gjelder vilkårene i den nye avtalen fra det tidspunkt den nye avtalen gis virkning.

Avtalen er signert digitalt.

**For Hovedorganisasjonen KA**

Marit Halvorsen Hougsnæs  
administrerende direktør

**For Kopinor**

Hege Munch Gundersen  
administrerende direktør